

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

ΜΙΧΑΛΗΣ ΒΑΜΒΟΥΚΑΣ

Κριτήρια αξιολόγησης γλωσσικών δεξιοτήτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

---

12. Κριτήρια αξιολόγησης γλωσσικών δεξιοτήτων

12.1 Εισαγωγή

Βασική επιδίωξη του διδακτικού υλικού που παράγεται στο Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ. είναι η *διδασκαλία και μάθηση της ελληνικής* από παιδιά που φοιτούν σε σχολεία ελληνικής γλώσσας στην αλλοδαπή και μέσω της γλώσσας να έλθουν σ' επαφή με την ελληνική πολιτισμική κληρονομιά και την ορθόδοξη παράδοση. Να τις εκτιμήσουν και να τις αγαπήσουν, συνειδητοποιώντας συνάμα τη διπολιτισμική τους ταυτότητα και την ισοτιμία των δυο πολιτισμών στους οποίους μετέχουν.

Ειδικότερα, το διδακτικό υλικό πρώτου επιπέδου, στοχεύει στην εξοικείωση νηπίων και παιδιών με τον ελληνικό προφορικό λόγο, στη μύησή τους στους μηχανισμούς ανάγνωσης και γραφής και τον εμπλουτισμό του ελληνικού λεξιλογίου τους, ώστε να ακούν και να διαβάζουν με κατανόηση απλές φράσεις και σύντομα κείμενα και να επικοινωνούν αποτελεσματικά με τον περίγυρό τους.

Όμως μαθαίνω μια γλώσσα σημαίνει πριν απ' όλα επικοινωνώ στη γλώσσα αυτή, δηλαδή παράγω νόημα (ομιλώ-γράφω), ή δέχομαι νόημα (ακούω-διαβάζω), προσαρμόζοντας την ομιλία μου ή το γραπτό μου στον *επιδιωκόμενο στόχο, στο συνομιλητή ή αναγνώστη μου και στο συγκεκριμένο*.

Με άλλα λόγια με το διδακτικό υλικό επιδιώκεται η ανάπτυξη και καλλιέργεια και των τεσσάρων γλωσσικών επικοινωνιακών δεξιοτήτων, δηλαδή ο μαθητής/τρια

- α) να ακούει και να κατανοεί   β) να ομιλεί και να γίνεται κατανοητός/ή
γ) να διαβάζει και να κατανοεί και   δ) να γράφει και γίνεται κατανοητός/ή.

Να σημειώσουμε ακόμη ότι σωστή γλωσσική επικοινωνία και έκφραση σημαίνει διατύπωση εμπειριών, βιωμάτων, συναισθημάτων, βουλήσεων, σκέψεων και επιθυμιών με πληρότητα σε φραστικά σύνολα, με σεβασμό των γραμματικών και συντακτικών κανόνων της γλώσσας, με ορθή άρθρωση και προφορά και κατάλληλο τόνο, ώστε ο ομιλητής ή ο συγγραφέας να γίνεται κατανοητός από τον ακροατή ή τον αναγνώστη του.

Παράλληλα και συγχρόνως με την προοδευτική διδασκαλία και μάθηση των τεσσάρων μορφών της γλωσσικής επικοινωνιακής δεξιότητας, οι μαθητές εισάγονται και ασκούνται στη σωστή (κανονική) χρήση του γλωσσικού τύπου, στην κατάκτηση του ελληνικού γλωσσικού συστήματος, δίνονται δηλαδή περιορισμένες γνώσεις (γραμματικές, συντακτικές, φωνολογικές, σημασιολογικές) για το ελληνικό γλωσσικό σύστημα με κύριο όμως σκοπό και βασική επιδίωξη την απόκτηση *γλωσσικών δεξιοτήτων*, δηλαδή την πρακτική χρήση της γλώσσας.

Κοινός όμως παρονομαστής των γλωσσικών δεξιοτήτων είναι η *κατανόηση* (αυτού που λέγω, ακούω, διαβάζω, γράφω) που αποτελεί και τη βάση κάθε μάθησης. Τι

σημαίνουν όμως οι όροι *κατανού* και *κατανόηση*; Η διασαφήνισή τους επιβάλλεται, γιατί θα μας επιτρέψει στη συνέχεια να προσδιορίσουμε μεθόδους, τεχνικές και τρόπους αξιολόγησης των γλωσσικών δεξιοτήτων.

12.2 Η έννοια της κατανόησης

Κατανού κάτι σημαίνει ότι το *συλλαμβάνω* με το νου, δηλαδή ότι το λαμβάνω μαζί με τα μέρη του. Κατανού κάτι, σημαίνει ότι το εντάσσω σ' ένα σύνολο στο οποίο ανήκει, γιατί τα μέρη εξαρτώνται από την ολότητα, η οποία τους δίνει ένα νόημα, μια σημασία. Η κατανόηση συνίσταται στην ανεύρεση μιας αλυσίδας λογικών ή χρονικών ή αιτιωδών κ.τ.λ. σχέσεων που υπάρχουν μεταξύ των στοιχείων που απαρτίζουν το σύνολο. Αυτός που κατανοεί ανευρίσκει τις σχέσεις αυτές και έχει τη δυνατότητα να προσδιορίζει τα μέρη ξεκινώντας από το όλο και αντίστροφα (O. Reboul, 1983).

Η κατανόηση, λοιπόν, προκύπτει από τη σημασιολογική σχέση που εγκαθιστά το άτομο μεταξύ αντικειμένων, γεγονότων, ενεργειών, ενός συνόλου αιτιών και συνεπειών κ.τ.λ.. Η ανακάλυψη των σχέσεων αυτών αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους και της γλωσσικής μάθησης. Όταν ο μαθητής έχει επαρκώς ανεπτυγμένες τις γλωσσικές του δεξιότητες, κατανοεί πιο πλατιά και πιο βαθιά. Η δεξιοτητα κατανόησης δεν υπόκειται στην αρχή του «όλου ή τίποτε». Υπάρχουν, αντίθετα, διάφοροι βαθμοί κατανόησης. Η διδασκαλία έχει σκοπό να οδηγήσει το μαθητή από μια επιφανειακή, διαισθητική και ολική σε μια βαθιά, αναλυτική και συνθετική κατανόηση. Είναι ζήτημα επιπέδων μάθησης. Να σημειωθεί ακόμη ότι, για να προκύψει κατανόηση χρειάζεται, το έργο που είναι για κατανόηση να έχει νόημα και αξία στα μάτια του μαθητή.

12.3 Η γλωσσική κατανόηση

Η κατανόηση του περιεχομένου συγκεκριμένου ή αφηρημένου πράγματος, ενέργειας ή κατάστασης, γίνεται με άμεσο τρόπο, εφόσον η πραγματικότητα βρίσκεται στο αντιληπτικό πεδίο του ατόμου που κατανοεί, ή με έμμεσο τρόπο εφόσον το άτομο έχει προστά του μια μορφή αναπαράστασης της πραγματικότητας (συμβολική, εικονιστική, κινητική). Έτσι γίνεται λόγος για κατανόηση του περιεχομένου ενός συμβολικού, εικονιστικού, κινητικού μηνύματος. Γενικά η κατανόηση αφορά κάθε μορφή επικοινωνίας, είναι δε «*ανταλλαγή νοημάτων μεταξύ ατόμων μέσω ενός κοινού συστήματος συμβόλων*».

Στη γλωσσική μορφή επικοινωνίας, προφορική ή γραπτή, η κατανόηση του μηνύματος επιτυγχάνεται με τη σύλληψη των εννοιών και των σχέσεων των αντικειμένων, γεγονότων, ενεργειών κ.τ.λ. φορείς των οποίων είναι οι ακουστικές ή οπτικές παραστάσεις, τα ηχητικά ή οπτικά σημεία και σύμβολα. Η σύλληψη αυτή επιτυγχάνεται με την αναζήτηση και εύρεση των σχέσεων χωροχρονικών, ποσοτικών, ποιοτικών, λογικών, αιτιωδών κ.τ.λ. - μεταξύ των αντικειμένων, φαινομένων, καταστάσεων και ιδεών που παριστάνουν τα σημεία και σύμβολα. Όταν γίνεται η σύλληψη του περιε-

χομένου του μηνύματος της επικοινωνίας, ο πομπός (ομιλητής ή συγγραφέας) και ο δέκτης (ακροατής ή αναγνώστης) επικοινωνούν. *Ο δέκτης μπορεί τότε, σιωπηρά ή μεγαλόφωνα, να αλλάξει τη μορφή του μηνύματος μετασηματιζοντάς τη σε παράλληλη ή ισοδύναμη γλωσσική, συμβολική, εικονιστική, κινητική μορφή επικοινωνίας.* Βέβαια, προϋπόθεση για τη σύλληψη του μηνύματος, δηλαδή της κατανόησης, είναι η κατοχή της κλειδας των σημείων ή συμβόλων του κώδικα της επικοινωνίας. Ο μαθητής οφείλει να γνωρίζει τα σημεία του γλωσσικού κώδικα επικοινωνίας, τη σημασία των λέξεων και τους γραμματικοσυντακτικούς κανόνες της γλώσσας για να μπορεί να συλλαμβάνει τη σχέση που υπάρχει μεταξύ των διαφόρων σημασιολογικών δομών των προτάσεων και γενικά του κειμένου.

Η γλωσσική κατανόηση είναι αποτέλεσμα της αλληλόδρασης δυο τάξεων μεταβλητών: οι μεν είναι σχετικές με το κείμενο και οι δε με τα άτομα. Το ίδιο κείμενο κατανοείται ποικιλότροπα από διαφορετικά άτομα, πράγμα που μαρτυρεί ότι η κατανόηση δεν είναι μια απλή προβολή των σημασιολογικών δομών του κειμένου στη μνήμη του αναγνώστη. Ο βαθμός κατανόησης ενός ατόμου ποικίλλει σύμφωνα και με τον τύπο του κειμένου, το σκοπό και το στόχο της επικοινωνιακής δραστηριότητας του ατόμου.

Από τα παραπάνω φαίνεται πως στην κατανόηση του κειμένου σημαντικό ρόλο παίζει ο αναγνώστης, ο οποίος αποδίδει, άμεσα ή έμμεσα, νόημα στο κείμενο, συσχετίζοντας τις καινούριες πληροφορίες που παίρνει απ' αυτό με τις γνώσεις που ήδη κατέχει. Σε τελευταία, άλλωστε, ανάλυση η κατανόηση είναι η συσχέτιση και σύνδεση της καινούριας πληροφορίας με κάτι που είναι ήδη γνωστό. Και ο μαθητής κατανοεί και μαθαίνει συσχετίζοντας αυτό που μόλις πληροφορείται με αυτό που ήδη ξέρει. Αυτή η διαδικασία συσχέτισης τροποποιεί ή προσδιορίζει με περισσότερη ακρίβεια την προγενέστερη γνώση και κάνει πιο λεπτομερείς και ακριβείς τις γνώσεις μας. Έτσι, μαθαίνοντας να ομιλεί και να διαβάζει το άτομο μαθαίνει να κατανοεί. Με άλλα λόγια, η γλώσσα, προφορική και γραπτή, είναι που κάνει τον άνθρωπο ικανό να μεταφράζει, να ερμηνεύει, να γενικεύει, να κατανοεί και να μαθαίνει.

Η κατανόηση αποτελεί τη βάση κάθε μάθησης και επομένως και της γλωσσικής. Ακρόαση και ανάγνωση χωρίς κατανόηση είναι χωρίς αξία. Αλλά και η ανάγνωση με τη σειρά της επιτρέπει στον αναγνώστη να βελτιώνει την ικανότητά του στο να κατανοεί. Διαβάζοντας το άτομο αποδίδει νόημα στο κείμενο, χωρίς να γνωρίζει τη σημασία κάθε λέξης ή των διαφόρων σημασιών που μπορούν να έχουν οι λέξεις που απαρτίζουν το κείμενο. Το γενικό νόημα του κειμένου συλλαμβάνεται, ενώ η σημασία μιας ή περισσότερων λέξεών του μπορεί να παραμένει άγνωστη. Ένα μεγάλο μέρος του λεξιλογίου των ενηλίκων, που ξέρουν να διαβάζουν, προέρχεται από τις αναγνώσεις τους (F. Smith, 1986, pp. 156 κ.ε.). Αν ο αναγνώστης διαβάζοντας καταλαβαίνει όλες τις λέξεις, αυτό δεν οφείλεται στο ότι δέχθηκε σχετική διδασκαλία ή ενημέρωση ή στο ότι έχει ήδη προσωπικώς αναζητήσει τη σημασία τους μέσα στο λεξικό, αλλά στο ότι το ίδιο το κείμενο διδάσκει στον αναγνώστη τη σημασία σημαντικού μέρους των λέξεων που το απαρτίζουν. Η ανάγνωση μαθαίνει στον αναγνώ-

στη τη σημασία καινούριων λέξεων δίνοντας νόημα σ' αυτές από τα συμφραζόμενα. Ο αναγνώστης κατανοεί και μαθαίνει τη σημασία των λέξεων που δεν γνωρίζει εντάσσοντας αυτές στο ευρύτερο εννοιολογικό πλαίσιο και συσχετίζοντάς τις με αυτές που ήδη κατέχει. Βέβαια, όσο πιο πλούσιο και ευρύ είναι το λεξιλόγιο του αναγνώστη τόσο πιο εύκολα κατανοεί το κείμενο και τόσο πιο εύκολα προσκτάται τη σημασία καινούριων και άγνωστων λέξεων.

Από την προηγούμενη συνοπτική ανάλυση φαίνεται ότι η ανάγνωση και η ακρόαση τροφοδοτούν με γνωστικά στοιχεία το πνεύμα, συμβάλλουν στη διανοητική ανάπτυξη του ατόμου. Η διάρκεια μάλιστα του γραπτού παρέχει στον αναγνώστη την ευχέρεια να διαβάσει και να ξαναδιαβάσει το κείμενο όσες φορές το επιθυμεί ή το κρίνει αναγκαίο. Επιτρέπει, ακόμη, στο άτομο να διαλογίζεται πάνω στις ιδέες, τις σκέψεις και τα συναισθήματα που αναφέρεται το περιεχόμενο του αναγνώσματος. Κατορθώνει, έτσι, να γνωρίζει και να κατανοεί τον κόσμο, να έρχεται σ' επαφή με τη σκέψη των άλλων και να αναπτύσσει και να ακονίζει τη δική του. Άλλωστε, το άτομο οφείλει να γνωρίζει να χρησιμοποιεί την ανάγνωση για να ανταποκρίνεται σε ορισμένες κοινωνικές απαιτήσεις. Είναι απαραίτητο καθέννας στη ζωή να διαβάσει και να καταλαβαίνει τα κείμενα, να ερμηνεύει σωστά εντολές, οδηγίες, διαφημίσεις, συμφωνητικά και συμβόλαια και γενικά τα γραπτά κείμενα. Η καλή κατανόηση των κειμένων και γενικά των γλωσσικών μηνυμάτων είναι ένας παράγοντας επιτυχίας σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Γι' αυτό και η κατανόηση των κειμένων και γενικά του προφορικού και γραπτού λόγου είναι ένας από τους βασικούς σκοπούς της διδασκαλίας του γλωσσικού μαθήματος. *Είναι, επομένως, ανάγκη ο δάσκαλος να εμμένει στην κατανόηση αυτών που διαβάζουν οι μαθητές, να τους ασκεί στο να κατανοούν σωστά και να μπορεί να αξιολογεί την ικανότητά τους να κατανοούν γενικά και ξεχωριστά ό,τι διαβάζουν και ακούνε. Οφείλει να προβαίνει σε μια ανάλυση των γλωσσικών δεξιοτήτων των μαθητών του και να τους κατατάσσει σε ομάδες του ίδιου επιπέδου και του ίδιου είδους και τύπου γλωσσικών δυσκολιών, να συμπληρώνει τις ελλείψεις τους και να συντελεί στη βελτίωση των γλωσσικών δεξιοτήτων τους.*

Είναι σημαντικό ο εκπαιδευτικός να είναι σε θέση να αξιολογεί περιοδικά και αντικειμενικά γλωσσικές δεξιότητες των μαθητών του, να κατανοεί τις γλωσσικές τους συμπεριφορές και να επιλέγει τις κατάλληλες θεραπευτικές τακτικές του.

Στην προοπτική αυτή αξίζει η παραγωγή-κατασκευή κριτηρίων, τεστ αξιολόγησης των γλωσσικών δεξιοτήτων, που αποτελούν πυξίδες που επιτρέπουν στον εκπαιδευτικό να προσανατολίζει ανάλογα τις παιδαγωγικές ενέργειες και δράσεις του για να φθάνει ασφαλώς στον προορισμό- στόχο του.

12.4 Αξιολόγηση γλωσσικών δεξιοτήτων

Η μεγάλη σημασία και σπουδαιότητα της γλωσσικής κατανόησης επιβάλλει την αναζήτηση τεχνικών και τρόπων αξιολόγησης της ικανότητας των μαθητών να κατανοούν ό,τι διαβάζουν και ό,τι ακούνε.

Η αξιολόγηση της ικανότητας κατανόησης του περιεχομένου ενός μηνύματος παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες.

Συνήθως η αναγνωστική και ακουστική (ακροαματική) κατανόηση επαληθεύεται μόνο με την παραγωγή ή την επίδοση στην οποία καταλήγει το άτομο το οποίο διαβάζει ή ακούει ένα κείμενο. Αυτή η παραγωγή ή η επίδοση επιτυγχάνεται με την υποχρέωση του αναγνώστη ή του ακροατή να εκτελέσει ένα ορισμένο έργο. Η κατανόηση δηλαδή από μόνη της δεν οδηγεί σε καμιά παραγωγή· παραμένει πράξη σιωπηρή, εσωτερική. Για να γίνει αντιληπτή, παρατηρήσιμη και μετρήσιμη η πράξη της κατανόησης, πρέπει η εσωτερική και σιωπηρή παραγωγή στην οποία καταλήγει το άτομο που διαβάζει ή ακούσει ένα κείμενο, να γίνει εξωτερική. Πρέπει να ζητηθεί από τον αναγνώστη ή τον ακροατή να εκτελέσει ένα έργο. Να του ζητηθεί, π.χ., *να αναθυμηθεί κάτι που διάβασε, να ανακαλέσει* αυτό που μόλις διάβασε, να *απαντήσει* σε μια σειρά ερωτήσεων, να *συνοψίσει* ή να *αναπτύξει* αυτό που διάβασε. Το επίτευδο της γλωσσικής κατανόησης αξιολογείται από τον αριθμό των πληροφοριών που χρησιμοποιεί ο αναγνώστης ή ο ακροατής για να συνοψίσει ή να αναπτύξει κάτι που διάβασε ή άκουσε, ή από τον αριθμό των πληροφοριακών στοιχείων του κειμένου ανάγνωσης που χρησιμοποίησε για να απαντήσει σωστά σε ένα ερωτηματολόγιο. Για να φανεί δηλαδή ο βαθμός κατανόησής του, πρέπει να κληθεί ο αναγνώστης ή ο ακροατής να εκτελέσει ένα ορισμένο έργο, πρέπει να κληθεί να εκφραστεί πάνω στο περιεχόμενο του κειμένου που διάβασε ή άκουσε. Γενικά, πρέπει να του δοθεί η ευκαιρία να εκφράσει όσα νοήματα δημιουργεί μια ανάγνωση ή ακρόαση, χωρίς εξωτερικά γνωρίσματα, αλλά σιωπηρά.

Ο βαθμός γλωσσικής κατανόησης προσδιορίζεται από τον αριθμό των πληροφοριών που χρησιμοποιεί ο αναγνώστης ή ο ακροατής για να συνοψίσει ή αναπτύξει αυτό που διάβασε ή άκουσε ή από τον αριθμό των πληροφοριακών στοιχείων του μηνύματος που χρησιμοποίησε για να απαντήσει σ' ένα ερωτηματολόγιο. Με άλλα λόγια, η ποσότητα του έργου που παράγει ο αναγνώστης αποτελεί δείκτη του βαθμού κατανόησής του.

Σήμερα ένα πλήθος τεχνικών που στηρίζονται κυρίως σε γραπτές ερωτήσεις αντικειμενικού τύπου (συμπλήρωσης, σύζευξης, διαζευκτικής απάντησης και πολλαπλής εκλογής), χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της κατανόησης του σημασιολογικού περιεχομένου των γλωσσικών μηνυμάτων. Μερικές απ' αυτές έχουν χρησιμοποιηθεί ως ασκήσεις στο διδακτικό υλικό που έχει ήδη παραχθεί στο Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

12.5 Τεχνικές ελέγχου της ικανότητας κατανόησης γλωσσικού υλικού

- *Να δείξει ο μαθητής ότι είναι ικανός να προσδιορίζει το ιχνογράφημα που αντιστοιχεί σε μια από τις 3-5 λέξεις που του προτείνονται ή αντίστροφα να εντοπίζει τη λέξη που αντιστοιχεί σε 2-5 ιχνογραφήματα που του παρουσιάζονται.*
- *Ο μαθητής καλείται να σχεδιάσει παράπλευρα από μια σειρά λέξεων που του δίνονται τα αντικείμενα που οι λέξεις αυτές σημαίνουν.*

- Να εκτελέσει ο μαθητής ένα έργο σύμφωνα με το περιεχόμενο μιας πρότασης. Το έργο αυτό μπορεί να είναι το ιχνογράφημα ή η συμπλήρωση ημιτελούς σχεδίου ενός αντικειμένου.
- Η συμπλήρωση λέξεων, προτάσεων, παραγράφων οι οποίες παρουσιάζουν ελλείψεις στη γραφή τους, έτσι ώστε να διαφαίνεται το νόημά τους.
- Ο διαχωρισμός μιας πρότασης ή παραγράφου στις λέξεις που τη συγκροτούν.
- Συγκρότηση προτάσεων από τις λέξεις τους, οι οποίες παρουσιάζονται σε ακανόνιστη διάταξη.
- Συμπλήρωση ελλιπούς (ών) πρότασης (ων), με λέξεις οι οποίες υποβάλλονται.
- Συμπλήρωση ελλιπούς πρότασης που υποβάλλει το νοηματικό της περιεχόμενο.
- Σύνθεση προτάσεων από τα διαχωρισμένα μέρη τους.
- Συγκρότηση προτάσεων των οποίων οι λέξεις έχουν αναμειχθεί.
- Η επιβεβαίωση ή αναίρεση μιας δήλωσης εφόσον περιέχεται ή όχι μέσα στην παράγραφο ή στο κείμενο που διαβάστηκε.
- Ο προσδιορισμός της πρότασης που συνοψίζει μια παράγραφο ή κάθε παράγραφο του κειμένου που διαβάστηκε.
- Διατύπωση ορισμών ή σύμπτυξη του νοήματος σε μια λέξη.
- Διάταξη προτάσεων σε λογική ή χρονολογική σειρά σύμφωνα με τη δομή του κειμένου το οποίο διαβάστηκε.
- Καθορισμός τίτλου σε μια παράγραφο ή σ' ένα κείμενο που διαβάστηκε.
- Αναζήτηση της ακριβούς σημασίας μιας λέξης ή φράσης που έχει αποσπαστεί από το κείμενο.
- Αναζήτηση της ακριβούς σημασίας που έχει μια ορισμένη λέξη σε μια δεδομένη φράση του κειμένου.
- Αναζήτηση λεπτομερειών που δε δίνονται από το κείμενο, αλλά απαιτούν προσφυγή σε άλλες πηγές πληροφοριών.
- Σύλληψη του περιεχομένου από τον τίτλο του αναγνώσματος.
- Η ολοκλήρωση ελλιπών λέξεων, προτάσεων, κειμένων.
- Διατύπωση ερωτήσεων που αντιστοιχούν σε δοσμένες απαντήσεις.
- Μετάφραση σε προφορικό λόγο μιας ιστορίας εκφρασμένης με εικόνες ή ιχνογραφήματα.
- Περιγραφή εικόνων ή ιχνογραφημάτων που απεικονίζουν μια πράξη.
- Εκτέλεση εντολών που δίνονται προφορικά.
- Τοποθέτηση ή γραφή λεζάντας κάτω από εικόνα, φωτογραφία σχέδιο.
- Συνδυασμός εικόνων (σχημάτων, σκίτσων) αντικειμένων με λέξεις ή φράσεις τις οποίες ακούει.
- Ονομασία απεικονισμένων αντικειμένων, πράξεων, ενεργειών, καταστάσεων που βλέπει.

12.6 Αντι επιλόγου

Οι τεχνικές αξιολόγησης της ικανότητας κατανόησης γλωσσικών μηνυμάτων που παρουσιάσαμε, είναι φανερό ότι μπορούν να εφαρμοστούν προφορικά και γραπτά. Πρέπει να σημειωθεί πως όλες δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν σ' όλες τις τάξεις και σ' όλους τους μαθητές. Άλλες απ' αυτές προσφέρονται ιδιαίτερα στα αρχικά στάδια εκμάθησης των γλωσσικών δεξιοτήτων. Άλλες πάλι είναι κατάλληλες, όταν οι δεξιότητες αυτές έχουν επαρκώς αποκτηθεί. Και αυτό, γιατί ο βαθμός κατανόησης εξελίσσεται παράλληλα με την ανάπτυξη των γλωσσικών δεξιοτήτων.

Η επιλογή του τρόπου και της τεχνικής αξιολόγησης του βαθμού κατανόησης εξαρτάται από δύο ακόμα παράγοντες. Αυτοί είναι το επίπεδο γνωστικής ανάπτυξης του μαθητή και ο σκοπός που επιδιώκεται με την αποτίμηση της ικανότητας γλωσσικής κατανόησης. Ο προφορικός τρόπος ελέγχου ενδείκνυται ιδιαίτερα σε μαθητές χαμηλού και μέσου γνωστικού επιπέδου. Και αυτό γιατί η κατανόηση με την ακρόαση είναι ταχύτερη και ευκολότερη παρά με την ανάγνωση του μηνύματος. Ο γραπτός τρόπος ελέγχου πρέπει να προτιμάται, όταν η αξιολόγηση αποβλέπει στην αντικειμενική κατάταξη των μαθητών. Έτσι αποκαλύπτονται οι μαθητές εκείνοι που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερες δυσκολίες και χρειάζονται ξεχωριστή βοήθεια και άσκηση.

Βιβλιογραφία

- Βάμβουκας Μ** (1984): *Ψυχοπαιδαγωγική Θεώρηση της Κατανόησης των Αναγνωσμάτων*, εκδ. Μ.Π. Γρηγόρη, Αθήνα.
- Βάμβουκας Μ** (1994): *Αξιολόγηση Αναγνωστικών Δεξιοτήτων*, εκδ. Μ.Π. Γρηγόρη, Αθήνα.
- Βάμβουκας Μ** (1989): *Τεχνικές Αξιολόγησης της Αναγνωστικής Κατανόησης και η Εγκυρότητά τους*, στο περ. *Γλώσσα*, 20, 39-51 και 1989, 21, 12-25.
- Βάμβουκας Μ** (1999): *Εισαγωγή στην Ψυχοπαιδαγωγική Έρευνα και Μεθοδολογία*, εκδ. Μ.Π. Γρηγόρη, 5η έκδοση, Αθήνα.
- Bloom, B** (1969): *Taxonomie des Objectifs Pédagogiques*, tome I, ed. Education Nouvelle, Montréal.
- Downing, J et Fijalkow, J** (1984): *Lire et Raisonner*, ed. Privat, Toulouse.
- Κασσωτάκη, Μ** (1984): *Η Αξιολόγηση της Επιδόσεως των Μαθητών*, εκδ. Μ.Π. Γρηγόρη, Αθήνα.
- Rieben, L** (1989): *L'Analyse Cognitive des Difficultés d'Apprentissage de la Lecture*, in *Psychologie Française*, 34, 263-270.
- Reboul, O** (1983): *Qu'est-ce qu'Apprendre?*, P.U.F., Paris.
- Smith, F** (1986): *Devenir Lecteur*, ed. A. Colin, Paris.

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΣΠΟΡΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ: ΜΙΧΑΛΗΣ ΔΑΜΑΝΑΚΗΣ

- № 1: **Δαμανάκης Μιγάλης** (επιμ.): Παιδεία Ομογενών. Θεωρητικές και εμπειρικές προσεγγίσεις. Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 1999.
- № 2: **Κωνσταντινίδης Στέφανος** (επιμ.): Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στον Καναδά. Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2001.
- № 3: **Μιγελακάκη Θεοδοσία**: Η εκπαιδευτική πολιτική της Ελλάδας για τα παιδιά των Ελλήνων μεταναστών στη Γερμανία (1975-1985). Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2001.
- № 4: **Τάμης Αναστάσιος**: Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στην Αυστραλία: Η σημερινή κατάσταση της Ελληνικής. Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2001.

ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ.

- **Δαμανάκης Μιχάλης:** Η εκπαίδευση των παλιννοστούντων και αλλοδαπών μαθητών στην Ελλάδα. Διαπολιτισμική προσέγγιση, Gutenberg, Αθήνα 1997.
- **Δαμανάκης Μιχάλης** (επιμ.): Η ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο Βέλγιο και στη Γαλλία, Gutenberg, Αθήνα 1997.
- **Δαμανάκης Μ., Μιγελακάκη Θ., Λυδάκη Μ.** (επιμ.): Πρακτικά Α' Συνάντησης Εργασίας, Ρέθυμνο 27 Ιουνίου - 2 Ιουλίου 1997, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 1997.
- **Δαμανάκης Μ., Μιγελακάκη Θ.** (επιμ.): Ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό. Πρακτικά Πανελλήνιου - Πανομογενειακού Συνεδρίου, Ρέθυμνο 26-28 Ιουνίου 1998, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 1999.
- **Δαμανάκης Μιχάλης** (επιμ.): Σχέδιο Ίδρυσης Σχολείων στη Γερμανία, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 1999.
- **Δαμανάκης Μιχάλης** (επιμ.): Επίπεδα και κριτήρια διαπίστωσης / πιστοποίησης της ελληνομάθειας. Αποτελέσματα και προβληματισμοί ερευνητικών προγραμμάτων, Ε.ΔΙΑ.Μ.ΜΕ., Ρέθυμνο 2001.